



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici**

**Leoni, Giovanni Francesco**

**Coloniae Agrippinae, 1682**

De Potestate iurisdictionis delegatae. Cap. ii.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10316**

iones non sit diffinita, elapso biennio non habet locum appellatio, ut per eandem sacram congreg. *super eo cap. 20.* fuit declaratum, in §. *an hoc decretum quo.*

73 Excipiuntur tamen primò à dicta regula omnes ꝛ causæ, quæ juxta canonicas functiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ, vel quas ex urgenti, rationabili quæ causâ judicaverit Papa per speciale rescriptum manu sua propria subscribendum committere, aut avocare, ut per concil. Trid. *ead. c. 20 §. ab his excipiantur.*

74 Secundò, quando per ꝛ Breve Apostolicum capitur possessio beneficii, & aliqui volunt illius executionem impedire, tunc etiam in prima instantia potest causa in Romana curia tractari, quia Auditor Cameræ similium causarum est iudex competens: congreg. conc. *super eo. cap. 20. in decis. sub tit. V. l. x. bonen.*

75 Tertiò, ratione celebrati ꝛ contractus, & etiam delicti commissi, quia concilium non tulit modos legitimos, quibus quis ex juris communis dispositione sortitur forum ea. congreg. conc. *super eo. cap. 20. §. congregatio censuit.* ratione enim contractus, vigore obligationis cameralis, si quis in Romana curia obligatur, undecunque veniat, & sit oriundus, sortitur forum

curiæ Romanæ, in qua contractus celebratur. Galel. *in tract. ad form. obligat. cam. ad 3 par. oblig. q. 2. num. 2. & 3.*

76 Quartò excipiuntur ꝛ causæ beneficiales, in quibus tractatur de beneficiis affectis, vel reservatis, quæ etiam in Romana curia in prima instantia introducuntur, & cognoscuntur, ut per eandem congregationem *super eod. cap. 20.* fuit decisum, in §. *quod si vel de effectu.* Et quemadmodum beneficia sunt Sedi Apostolicæ reservata, vel affecta, ita quòd inferiores collatores illa conferre non possunt, cum ꝛ reservatio titulum inficiat, & possessionem propter decretum irritans illi annexum. *Pur. decis. 197. lib. 3. num. 3. & Rota decis. 1. num. 6. de restit. spol. in antiquior.* ita nec inferiores causas, in quibus agitur de collatione Apostolica, nisi de partium consensu cognoscere valent, quia apud Sedem Apostolicam, quæ beneficia confert, causa est cognoscenda, & reservatio beneficiorum operatur etiam reservationem causarum quæ sequitur reservationem beneficiorum congregation. concil. *dicto §. quod si,* quia qui unum dicit, & omnia dicit, quæ sequuntur ex illo, *gloss. in cap. quo jure. in ver. dicere, 8. dist.*

## DE POTESTATE IURISDICTIONIS DELEGATÆ. Cap. II.

S V M M A R I V M.

1. Iurisdiclio delegata est duplex: à jure, vel ab homine.
2. Episcopi vigore delegationis Papa in forma dignum, quomodo beneficia Sedi &

- postolica reservata conferant.
3. Mandata de providendo varijs modis olim concedebantur.
4. Mandatum de providendo non habet vim

A a provi-

- proviſionis, neque ligat manus habentis facultatem conferendi, quo minus proviſio per eum poſtea facta valere poſſit.
- 5 Proviſionū in forma dignū, qualis ſit natura
- 6 Proviſio Papa habet tacitam conditionem, videlicet, ſi non eſt alteri jus quaſitum.
- 7 Decretum Papa irritans ipſo jure, omnia geſta in contrarium annullat.
- 8 Poſſeſſione ſua nemo eſt amovendus, niſi pravia citatione.
- 9 Gratia per ſubreptionem obtenta ipſo facto eſt nulla.
- 10 Gratia à Sede Apoſtolica pluribus cauſis redditur nulla.
- 11 Impetratio beneficii eſt facienda cum expreſſione obtentorum, & veri valoris, ac penſionis alterius beneficii, alioquin gratia redditur nulla.
- 12 Motu proprio gratia facta redditur nulla, ſi non ſit facta expreſſio eorum, de quibus fieri debet.
- 13 Clausula in mandatis Papa appoſita, dummodo ipſum ad hoc idoneum eſſe repereris, ſup. r quo conſcientiam tuam oneramus, an pars, ut aſſiſtat examini, ſit vocanda.
- 14 Actus prejudicialis fieri non poteſt, niſi vocata parte, de cujus prejudicio agitur.
- 15 Probatio de non jure rei non prodeſt agentis in beneficiis.
- 16 Delegatus pro examine faciundo, an ſubdelegare poſſit, ſi in litteris ſit appoſita clauſula conſcientiam tuam onerantes.
- 17 Clausula in mandatis apponi ſolita, dummodo non ſit alteri jus quaſitum, quid operetur.
- 18 Mandato Apoſtolica cum clauſula, dummodo non ſit alteri jus quaſitum, an in illorum executionem debeat pars citari.
- 19 Poſſor, ut amoveatur ſine cauſa cognitione, non eſt de intentione Principis.
- 20 Executor nunquam in beneficiis intelligitur eſſe mere deputatus.
- 21 Executio in beneficiis in duobus caſibus retardari poteſt.
- 22 Diſpenſatus nunquam preſumitur, niſi diſpenſatio probetur.
- 23 Excommunicati ſunt inhabiles ad beneficia obtinenda.
- 24 Irregulares ſunt inhabiles ad beneficia obtinenda.
- 25 Excommunicati non admittuntur ad agendum.
- 26 Excommunicatus ſpoliatus non reſtituitur.
- 27 Executor litterarum in forma Breviſ quomodo procedere debeat.
- 28 Excommunicati quis non poteſt, niſi perſonaliter citetur, & quomodo proceſſus formari debeat.
- 29 Stylus Romanae curiae eſt ubique ſervandus, qui facit jus. Et omnes in foro eccleſiaſtico ſecundum eundem judicari tenentur.
- 30 Citatio per edictum ob non tutum acceſſum, quando ſit relaxanda.
- 31 Citatus per edictum ad hoc, ut excommunicetur, quid ſit probandum.
- 32 Exceptio excommunicationis incontinenti probata excludit agentem, non obſtante clauſula, teq; à quibus excommunicationis.
- 33 Excommunicatus reſcriptum impetrare non poteſt.
- 34 Diſtictio taxativa excludit omnes alios caſus, prater expreſſos.
- 35 Excommunicatus poſt abſolutionem reſtituitur

- statuitur ad jura lapsu temporis perdita.
- 36 Sententia declaratoria excommunicationis, an per appellationem suspendi possit.
- 37 Clausula, appellatione remota, quid operetur.
- 38 Clausula tu istic attente circumspicias, que apponi solet in litteris Apostolicis beneficiorum per resignationem vacantium, quid operetur.
- 39 Bonus quilibet presumitur, nisi probetur malus.
- 40 Delus in dubio non presumitur.
- 41 Resignatio simoniaca, quomodo sit valida in odium resignantis.
- 42 Resignans titulum, & possessionem beneficii amittit, nec ille, qui per simoniam est beneficium adeptus, illud retinere potest.
- 43 Clausula, & non alias, aliter, nec alio modo, necessitatem importat, & inducit formam.
- 44 Simonia crimen in beneficio committens est excommunicatus.
- 45 Extensio fit de persona ad personam in lege pœnalis, ut evitentur pericula animarum.
- 46 Simoniacorum beneficia ipso jure vacant, & possunt impetrari.
- 47 Clausula, vocatis vocandis, facit executorem mistum, unde tenetur citare, & procedere judicialiter.
- 48 Beneficium conferrî non potest per privationem, nisi elapsis decem diebus, à dicta sententia.
- 49 Appellatio an admittitur in crimine simonia.
- 50 Dispensationes quacunq; auctoritate concedenda Ordinarijs illorum, qui eas impetraverint committuntur, & nihil pro illarum executione accipi potest.
- 51 Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, de communicationibus ultimarum voluntatum cognoscunt.
- 52 Episcopus cognoscit super litteris Apostolicis in forma, si in evidentem, & monitorialibus pro occultis.
- 53 Delegati jurisdictione, ubi causa cognitio requiritur, per solâ citatione perpetuatur.
- 54 Mortuo delegante, an expiret jurisdictione.
- 55 Delegationis littera gratia, vel justitia concessa ante diem obitus prædecessoris à Papa successore convalidantur.
- 56 Delegatus in citatione faciendâ debet inferere tenorem rescripti.
- 57 Delegatio, an transeat in successorem.
- 58 Delegatus à Papa, vel alterius Principis, potest subdelegare.
- 59 Delegatus est major quocunque Ordinario in causa delegata.
- 60 Episcopi habent jurisdictionem delegatam à lege in pluribus casibus.
- 61 Episcopi compellere possunt Abbates, & Priores monasteriorum negligentes in habenda lectione Sacra Scriptura in monasteriis, ubi commodè haberi potest.
- 62 Episcopi possunt animadvertere in Predicatores, errores aut scandala disseminantes.
- 63 Episcoporum officium est providere, ne parochiales ecclesia, aut alia beneficia personalem residentiam requirentia, suis debitis obsequiis defraudentur.
- 64 Episcopi possunt animadvertere in regulares extra monasteria degentes, si delinquant.
- 65 Episcopi possunt visitare, corrigere, & emendare capitula cathedralium, &c. ecclesias, & personas.
- 66 Episcopi possunt cognoscere contra regulares.

*latres extra monasteria degentes, ac de civilibus causis mercedum & miserabilium personarum.*

- 67 Episcopi tanquam Sedis Apostolica delegati, cognoscunt de subreptione, & obreptione gratiarum Apostolicarum.
- 68 Episcopi possunt distributiones quotidianas constituere in collegiatis, ubi non sunt.
- 69 Episcopi possunt erigere novas parochias, & cogere rectores ecclesiarum ad sibi adiungendos alios sacerdotes.
- 70 Parochia nova, quando erigi possint.
- 71 Episcopi beneficiorum uniones facere possunt.
- 72 Episcopi illitteratis, & imperitis, ad adiutores, aut vicarios ad tempus deputare possunt cum portione fructuum, incorrigibilesque punire, & beneficium privare.
- 73 Illitterati non placent in ecclesia Dei.
- 74 Episcopi transferre possunt beneficia simplicia, etiam juris patronatus ex ecclesiis, qua vetustate, vel aliis collapsa sunt, in alias Ecclesias.
- 75 Episcopi, tanquam Sedis Apostolica delegati, qua visitare, & corrigere possint.
- 76 Episcopi possunt prohibere, corrigere, statuere, & providere omnia, qua ad a-

**C**um jurisdictionis potestas fit duplex, ordinaria, & delegata, & de ordinaria pluribus supra actum fuerit, consonum est, ut nunc de jurisdictione delegata agatur, quae est duplex, ab homine, vel a jure. Ab homine quae tribuitur per litteras delegatorias, ut *roto tit. de off. deleg.* A jure, quae Ordinarius tribuitur a lege, de qua *sup. c. proximo.*

Episcopi jurisdictione delegata ab homine conferunt beneficia per obitum, aut per resignationem, aut per devolutionem, seu aliis quovis modo Sedi Apost. reservata vacantia, quando litterae Apost. eis, in forma,

varitiam, & ad irreverentiam spectans in missis celebrandis.

- 77 Episcopi possunt animadvertere in notarios male officium suum exercentes.
- 78 Episcopi in omnibus iis, qua ad visitationem, & morum correctionem subditorum suorum spectant, omnem potestatem habent.
- 79 Episcopi possunt procedere contra Prototarios, Comites palatinos, capellanos regios, & alios privilegiatos, & quomodo.
- 80 Episcopi cognoscere possunt de electionibus, presentationibus, nominationibus, institutionibus, collationibus, & possessionibus, ac beneficiorum traditionibus.
- 81 Episcopi possunt visitare clausuram in omnibus monasteriis monialium, etiam Episcopis non subiectis.
- 82 Monasteria qua sub immediata Sedis Apostolica protectione reguntur, quomodo Episcopis subdici possint.
- 83 Episcopi uti Sedis Apostolica delegati, etiam officiales sanctae Inquisitionis, & professores in aliqua Universitate exemptos, ad solutionem legatorum piarum compellere possunt.

dignum, diriguntur, in quibus solet apponi clausula, dummodo ipsi ad hoc idoneum esse repereris, super quo conscientiam tuam teneramus, beneficiorum auctoritate nostra conferas, & assignes, & licet talis provisio videatur fit mandatum de providendo, tamen mandata, quae olim concedebantur, aut, quando Papa scribebat Ordinatio pro certa persona, & certo beneficio vacaturo conferendo, ut quatenus avunculo beneficium, quod habebat, dimittere vellet, illud nepoti conferret, ut *cap. ex par. il. 1. de off. del.* vel; quando scribebatur pro persona incerta super beneficio certo

confer-

conferendo ut alicui incertæ personæ conferretur, *cap. in cui. eod. tit. in 6.* aut scriberetur pro incertis personis de incertis beneficiis providendo, tribuendo facultatem admittendi resignationes, & beneficia per resignationem huiusmodi vacantia, ut beneficia sex clericorum cedentium, vel decedentium personis idoneis conferendi, *cap. dudum, & cap. quamvis, il. 2. de prob. in 6.* & aliis diversis modis, ut in *cap. Abbatem.* & ibi glo. in *ver. faceret. de rescript. cap. si pro te eod. tit. in 6. cap. si super gratia. c. is cui. de off. deleg. cap. si Apostolica. de prob. cap. capitulo, de concess. praben. ubi que in 6. & Rot. decis. 11. & 13. de prob. in nov. ¶ nullum tribuebant jus ante illorum executionem, quia mandatum de providendo non habet vim provisionis. *Parif. cons. 57. numer. 53. & cons. 79. numer. 13. & 14. vol. 4. & Put. decis. 256. in fin. lib. 1. & non ligat manus habentis facultatem conferendi, quominus provisio per eum postea facta valeat. Ro. cons. 256. Rot. decis. 7. de prob. in nov. decis. 25. de concess. praben. in antiqu. & Staphil. de mand. de provid. §. prima igitur forma num. 2.**

Provisiones autem, ¶ in forma, dignum, sunt gratiæ perfectæ quarum vigore, constituto de idoneitate, nisi ante datam litterarum reperiat alicui jus quæsitum, quod expresse reservatur, ultra quod ¶ semper intelligitur reservatum *cap. quamvis in fin. cap. si propter. de rescript. in 6. Felyn. in c. 1. capitulum. n. 16. vers. adducitur ratio, de rescript. & Gomef. de non coll. jur. quas. num. 1. quas. 2. tribuunt jus, ita quod de potestate ordinaria alteri conferri non potest, & purificata gratia per examen, perinde est, ac si tempore datæ fuisset facta collatio, ut in clausula circa finem litterarum apponi*

solita: Nos enim si dictus. N. ad hoc repertus fuerit idoneus, ut præfertur, ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, ac si die datæ præsentium eidem ad id reperto idoneo de dicta ecclesia cum interpositione decreti huiusmodi mandavissimus provideri, ¶ quia decretum irritans omnia in contrarium gesta annulat ipso jure. *cap. si eo tempore. de elect. in 6. cap. quodam. de prob. eod. lib. Gomef. de trien. poss. quas. 49. numer. 3. & Cassad. decis. 3. de decret. in reser. numer. 1. quæ procedunt de plano, quando ¶ nullus reperitur contradictor, si verò aliquis se gerat pro possessore quomodocunque titulato, tunc est vocandus, cum nemo à sua possessione sit repellendus, nisi citatus, *c. placuit. 16. q. 6. nec, lite pendente, potest quis sua possessione privari, c. 1. in fin. & ibi Abb. n. 1. & 8. ut lit. pen.**

Non enim prohibetur quis ¶ suam possessionem continuare. *cap. cum teneamur, de appell. gloss. in Clem. 2. in verb. innovari. ut lit. pend. Dec. in cap. significante. num. 5. de appell. & Rot. decis. 10. de appell. in antiqua, potest enim possessor contra actorem opponere de subreptione, quæ ipso facto vitiat gratiam *cap. 2. de fil. presb. in 6. & Abb. in cap. cum nostris numer. 11. de concess. prab.**

¶ Nam pluribus de causis gratia Apostolica ad beneficia redditur nulla, si quis tacet exprimenda, quia impetrans ¶ tenetur facere mentionem de alio beneficio, quod obtinet, quantumcumque minimo. *cap. cum adeo, & ibi glo. in ver. prabenda. cap. postulasti. cap. si proponente de rescript. c. non potest in prin. & cap. si motu proprio. de prob. in 6. Felyn. in cap. ad aures. num. 5. de rescript. & Gomef. super reg. de valo. expr. in impetr.*

- benef. in pr. esa. numer. 3. & etiam exprimere pensionem sibi reservatam Card. in cap. ad audientiam. 2. in quarta oppositio. de reser. & licet videatur, quod in gratia facta motu proprio taciturnitas obtentorum non reddat gratiam nullam. ut d. c. si motu proprio. Felyn. in d. cap. ad aures. num. 6. & Gomef. eod. num. 3. dispositio tamen § dicti c. si motu proprio, fuit correcta per Sixtum V. in Reg. Canc. 50. de exprimendo vero valore, ubi super expressione veri valoris, & obtentorum idem statuit de beneficijs motu proprio collatis, quæ de beneficijs, quæ ad supplicationem conferuntur, ut etiam disposuit Clemens Papa VIII. in reg. ejusdem Canc. 54. quapropter in quibuscunque gratijs, tam motu proprio factis, quam alijs, provisi tenentur exprimere verum valorem, tam beneficij impetrati, quam obtentorum ex supra deductis.*
- 13 Quæri autem potest, quando § in litteris apponitur clausula, dummodo ipsum ad hoc idoneum esse repereris, super quo conscientiam tuam oneramus, an executor teneatur vocare partem ut assistat examini, & videtur, quod sic, quia executor super idoneitate debet pronunciare Lap. alleg. 15. nu. 5 & Paril. conf. 57. nu. 51. vol. 4.
- 14 At semper in actu præjudiciali § pars, de cujus præjudicio agitur, est vocanda. l. de uno quoque. de re jud. l. in concedendo, & l. in diem. ff. de acqu. plu. arc. cap. Ecclesia Sancta Mariæ in fin. de constit. cap. inter quatuor. de majorit. & obed. cap. 1. de caus. poss. & propri. cap. cum olim. de testam. & clem. pastoralu. 5. denique ver. dici ne de re jud. cum collatio dependeat ab approbatione, vel reprobatione, & reus possessor vincat per non jus actoris, etiam si de non jure rei fuerit probatum, cap. olim. in fin. de rescript. glo. fin. in
- cap. unic. de eo qui mit. in poss. ff. in 6. Romi conf. 347. num. 1. & num. 5. Compostell. in cap. mandatum. num. 4. de rescript. Felyn. in d. cap. olim. num. 9. eod. tit. & Rota decis. 2. num. 2. de except. in antiquior. Tamen in dicto examine in litteris Apostolicis collationis beneficiorum sibi commisso partem vocare non tenetur, quia examen hujusmodi non est actus judicialis. Innoc. in cap. fin. in fin. de translac. Pralat. Card. in Clem. 1. de off. deleg. Rota. decis. 4. nu. 3. de sent. & re judic. in antiqu. & Felin. in cap. fin. numer. 36. de præsumpt. In contrarium verò adducta procedunt in actu judiciali.*
- 16 An autem delegatus § pro examine hujusmodi faciendo possit delegare, si in litteris sit apposta clausula, conscientiam tuam onerantes, quia videtur electa industria personæ, subdelegare non potest. l. nulli C. de Episc. & cler. Imol. in cap. si. de off. deleg. Alex. in l. à judice. num. 4 C. de jud. & Rota decis. 18. in fin. de concess. præb. in nov. stantibus præsertim verbis, confitito tibi, & conscientiam tuam, & c. Felyn. in d. cap. fin. in fin. de off. deleg. tamen, si examinandus esset in partibus longinquis absens, & executori cognitus, illius examen alteri committi posset ex alijs deductis in dict. decis. 18. numer. 4. quando verò non apponitur clausula, conscientiam tuam onerantes, vel collatio auctoritate ordinaria fieri debet, examen super idoneitate poterit subdelegari clem. uni. de off. deleg. & Rota decis. 4. in si. de sent. & re jud. in antiqu.
- 17 Quid autem de clausula, § dummodo tempore datæ præsentium non sit alicui specialiter jus quæsitum? Quia, ut supra deduxi, jus quæsitum tertio semper intelligitur reservatum, videretur nihil operari, quo-

nam expressio eorum, quæ tacite insunt, nihil operatur. *l. condiciones. ff. de condit. & demonstrat.* sed cum in litteris nihil superflui ponatur, d. clausula tollit jus ad rem, licet præservet jus in re, Roman. *cons. 256. vers. 3. quia dicto.* Calder *cons. 8. in fi. de rescript.* Felyn. *in cap. causam que. num. 26. eod. tit. & Rebuff. de for. & declar. nov. provis. super clausula, dummodo tempore data, & c. nu. 2, par. 1.*

- 18 An autem vigore litterarum † Apostolicarum, in quibus dicta clausula reperitur apposta, debeat pars citari, cum executor Apostolicus possit procedere, parte vocata, & non vocata, ut per Rotam *decis. 6. num. 3, de rescr. in antiquo.* Respondetur negative, late Felyn. *in cap. si. numer. 22, de presump.* si tamen compareat contradictor, qui velit audiri, & de jure quæsito, vel competenti docere contra provisionem Apostolicam de subreptione, aut alias objiciendo, debet vocari, & executor officium judicis sibi assumere, judicialiter, <sup>21</sup> juris ordine servato procedendo. Innoc. *in cap. proposuit. num. 5, vers. & nota, & ibi Host. de concess. prab. Abb. in de cap. si. nu. 13, circ. fin. vers. sed si comparet.* & ibi Felyn. *nu. 27, de presump.* quod maxime procedit, si contradictor sit in possessione, †
- 19 quia non est de intentione Papæ, ut quis removeatur à possessione sine causæ cognitione. Innoc. *in cap. 1, numer. 4, de concess. prab. in 6, & Felyn. in d. cap. si. numer. 24, de presump.*

- 20 Inferitur propterea ex his, † quod nunquam intelligitur commissa mera executio in beneficialibus, quia posset fieri alteri præjudicium. Abb. *in d. cap. si. paul. ante nu. 13, & ibi Felyn. post Ant. Abb. & Imol. quot citat: de presump. quod tamen intel-*

lige, nisi constaret de contraria mente Pontificis providentis, seu providere mandantis, alicui ex certa scientia, removendo aperte omnes exceptiones. Abb. *in d. cap. si. num. 13, vers. tertius casus.* Et ideo videmus, quod Papa pro executione litterarum Apostolicarum provisionum beneficiorum vacantium per obitum in mensibus Sedi Apostolicæ reservatis, quandoque concedit literas in forma Brevis de tradenda possessione, amoto quocumque detentore, non tamen Apostolica auctoritate proviso, omni, & quacumque appellatione remota, amotaque actione spolij ac unde vi, decreto irritanti, & clausula sublata, & c. de super adjectis, & tunc cum constat de evidente mente Pontificis, de cujus auctoritate, & plena in beneficialibus potestate non est dubitandum. *cap. 2. de prab. in 6.* cum alijs supra deductis executio impediri, aut retardari non potest, nisi in duobus casibus, quando reus probaret, se Apostolica † auctoritate provisum, quæ exceptio oritur ex ventre litterarum, & impedit executionem. Gomez. *in compend. utius Sign. num. 84. ver. & est advertendum.* & Gig. *de pens. quest. 85. nu. 10.* aut actorem majori excommunicatione excommunicatum, vel irregularem, quæ exceptio in continenti probari debet, *cap. unic. de except. in 6.* † & cum quo nunquam præsumitur dispensatum, nisi dispensatio probetur *cap. ordinarij. §. in conferendis. de off. ord. in 6.*

- 23 Nam excommunicati sunt inhabiles † ad beneficia obtinenda. *cap. postulatus, in princ. de cler. excomm. ministr.* Abb. *in c. fin. nu. 3. eod. tit. & Paris. cons. 29. nu. 4. vol. 4.* † & etiam irregulares, idem Abbas. *in c. cum nostris. nu. 22. cir. fin. de concess. prab.* qui non admit.



admittantur ad agendum: *c. intelleximus.*  
*junct. gloss. & ibi Abb. nu. 1. de jud. & c. 1.*  
 25 *de except. in 6.* Hinc refertur, † quod, cum  
 excommunicatus repellatur ab agendo, si  
 fuerit beneficio, vel alijs bonis ipoliatus, 28  
 ante absolutionem non restituitur. Bar.  
*in l. de pupillo. §. fin. nu. 2. ff. de no op. nunc.* In-  
 noe. *in cap. cum nostris. num. 3. circa fin. vers.*  
*item fatendum, de concess. prab.* Abb. *in d. o.*  
*intelleximus nu. 9. de jud. Ron. cons. 217. Fe-*  
*lyn. in cap. dilectus. il. 1. num. 11. de rescrip.*  
 & Rot. *decis. 26. de sent. & re jud. in antiqu.*

Pro executione litterarum, in forma  
 Brevis, modo præmissis concessarum faci-  
 26 enda debet † iudex executor in eisdem lit-  
 teris nominatus ad partis instantiam, si ali-  
 quis in possessione reperitur, concedere  
 litteras monitoriales, & citatorias contra  
 possessorem cum insertione copiarum ejus-  
 dem Brevis, quarum vigore moneatur pars  
 ad dimittendam actori possessionem libe-  
 ram, vacuum, & expeditam, juxta formam  
 earundem litterarum, citando partem  
 cum termino competenti ad diem certam  
 comparituram, si se gravatam senterit, ad  
 dicendum, & allegandum causam, si quam  
 habet, quare præmissa fieri non debeant,  
 alias videndum se in sententias, censuras, &  
 poenas, in eisdem litteris in forma Brevis  
 contentas incidisse, & incurrisse declarari:  
 & monitorium cum citatione hujusmodi  
 debet parti personaliter præsentari, nec  
 sufficeret copia dimissa domi, aut in mani-  
 bus consanguinei, & familiaris, quia, cum  
 27 agatur de excommunicando, nemo † ex-  
 communicari potest, nisi litteræ monito-  
 riales, & Apostolicæ fuerint ei personali-  
 ter intimatæ. Rota *decis. 2. numer. 52. de re-*  
*script. decis. 1. numer. 4. de ser. & decis. 11. de*  
*sol. & cons. ubique in nov. cum excommu-*

nicationis nulla major poena in Ecclesia  
 Dei reperitur in spiritualibus. *c. corripia-*  
*tur. 24. qu. 3. & Abb. in c. cum dilectus. n. 6.*  
*de his, quæ vi met. ve. cau. fi.*

Intimatione personaliter facta, † adve-  
 niente die præfixo ad comparendum, ac-  
 tor reproducit monitorium, & originales  
 litteras in forma Brevis coram iudice, &  
 demum facit citare adversarium, si com-  
 paruerit, vel ejus procuratorem, & si non  
 comparuerit, nec procuratorem miserit,  
 citatur per audientiam litterarum contra-  
 dictarum more absentium, juxta stylum  
 curiæ ad dicendum contra jura producta,  
 & repetita, & videndum illa admitti, ac  
 jurare testes super illorum recognitione,  
 quatenus opus sit, ad primam diem, qua  
 die elapsa, facit de novo citare partem ad  
 docendum, se paruisse litteris monito-  
 rialibus, & Apostolicis in forma Brevis, pri-  
 mò, pro prima dilatione ad primam diem,  
 vel per totam diem, & adveniente hora  
 causarum, decernitur secunda citatio, que  
 fit ad docendum, se paruisse eisdem litte-  
 ris, secundò, pro secunda dilatione etiam  
 ad primam, vel per totam diem, in quo  
 termino decernitur tertia citatio, ad do-  
 cendum se paruisse dictis litteris. Tertio,  
 pro tertia dilatione, eaque executâ, ac eod-  
 termino adveniente, decernitur quarta ci-  
 tatio, ad docendum, se paruisse prædictis  
 litteris, quarto, pro quarta dilatione ad  
 eandem diem 21. vel per totam eandem  
 diem, qua elapsa, citatur adversarius ad  
 concludendum, & audiendum sententiam  
 declaratoriam, que profertur, cujus vigo-  
 re pronunciat, adversarium, ob non pa-  
 ritionem litterarum in forma Brevis, &  
 Monitorialium contra ipsum executorum,  
 & in actis reproductarum, excommunica-  
 tionis

tionis sententiam, aliasq; censuras, & pœnas in eisdem litteris Apostolicis, & monitorialibus contentas incidisse, & incurrisse, nisi infra decem dies paruerit, quibus decem diebus elapsis, & non parito, con-  
 27 ceduntur litteræ declaratorie excommunicationis, & si contra Episcopum, suspensionis à divinis, † nec admittitur exceptio  
 contra actorem vigore litterarum in forma Brevis prædicti tenoris expediti, nisi excommunicationis, aut irregularitatis, vel, quæ oriuntur ex ventre litterarum ex supra deductis, quæ procedunt etiam in litteris reservationis pensionis, ut infra dicitur, & ita se habet † stylus Romanæ curiæ, qui facit jus. *c. venerabiles de confirm. util. vel inutil. c. ex litteris de const. & ibi Abb. n. 6. & Dec. n. 27. gl. in Clem. 1. §. secus in ver. presenti. de concess. praben. & in Clem. appellanti. in ver. expressas. de appell. Io. Andr. in c. unic. de rer. permut. in 6. & ibidem Franc. & Rota decis. 6. de consuet. in antiq. & omnes in foro ecclesiastico secundum dictum stylum iudicare tenentur Gomef. in proom. reg. 9. 2. n. 10. circa fin. vers. ob eam causam. & Rota decis. 1. post med. de fil. presb. in no.*

Fallit tamen regula, quòd nemo possit excommunicari, nisi personaliter monitus, vel citatus, † quando non datur tutus accessus, de quo constare debet per testes deponentes saltem, quòd impossibile, vel non sit tutum, eos in domo citare. *Clem. 1. de iud. Rot. decis. 22. nu. 2. de rescript. in antiq. & Caslad. decis. 2. num. 2. de dol. & contumac.* quia tunc sufficit citatio, & intimatio per edictum, ad hoc, quòd quis possit excommunicari, † & probari debent duo: quòd edictum fuerit appositum in vicinis partibus, & quòd ad notitiam ad-

versarii verisimiliter potuerit pervenire. *Ægid. Bella decis. 188. & Felyn. cap. quoniam frequenter: §. porrò, ut lit. non contest. numero 20.*

31 Exceptio autem excommunicationis † in continenti probata excludit agentem, etiam si in litteris suæ provisionis fuerit appositæ clausula apponi solita: teque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, quia, quamvis, † in excommunicatum cadat titulus beneficii, & ordinis susceptio, ac valeant cuncta, quæ facit in sui essentia, licet non in exercitio. *Staph. de vi. & effect. claus. §. & primo n. 5. & 6.* dicta tamen clausula non prodest excommunicatis propter hæresim, nec illis, qui sunt excommunicati ob non partitionem litterarum executorialium, aut, qui per annum inforduerint in excommunicatione. *Felyn. in capit. Apostolica: in princip. de except.*

32 Imò, quia excommunicatus † rescriptum impetrare non potest, cum ejus impetratio sit nulla *c. 1. de rescript. in 6. & Felyn. in c. fin. num. 2. de except.* illa absolutio operatur, ut rescriptum valeat, nò autè absolvit ab aliqua excommunicatione propter verba in clausula appositæ, ad effectum præsentium dumtaxat, † quia, dictio hujusmodi taxativa firmat validitatem litterarum, ad quæ effectum absolutio fuit cōcessa, & negat, ac excludit omnes alios casus, præter expressos. *l. 2. C. de patr. qui fil. di-*

B b

stra

admittantur ad agendum: *c. intelleximus.*  
*junct. gloss. & ibi Abb. nu. 1. de jud. & c. 1.*  
 25 *de except. in 6.* Hinc refertur, † quòd, cum  
 excommunicatus repellatur ab agendo, si  
 fuerit beneficio, vel alijs bonis ipoliatus, 28  
 ante absolutionem non restituitur. Bar.  
*in l. de pupillo. §. fin. nu. 2. ff. de no op. nunc.* In-  
 noe. *in cap. cum nostris. num. 3. circa fin. vers.*  
*item fatendum, de concess. prab.* Abb. *in d. o.*  
*intelleximus nu. 9. de jud. Ron. conf. 217. Fe-*  
*lyn. in cap. dilectus. il. 1. num. 11. de rescrip.*  
 & Rot. *decis. 26. de sent. & re jud. in antiqu.*

Pro executione litterarum, in forma  
 Brevis, modo præmissis concessarum faci-  
 26 enda debet † iudex executor in eisdem lit-  
 teris nominatus ad partis instantiam, si ali-  
 quis in possessione reperitur, concedere  
 litteras monitoriales, & citatorias contra  
 possessorem cum insertione copiarum ejus-  
 dem Brevis, quarum vigore moneatur pars  
 ad dimittendam actori possessionem libe-  
 ram, vacuum, & expeditam, juxta formam  
 earundem litterarum, citando partem  
 cum termino competenti ad diem certam  
 comparituram, si se gravatam senterit, ad  
 dicendum, & allegandum causam, si quam  
 habet, quare præmissa fieri non debeant,  
 alias videndum se in sententias, censuras, &  
 poenas, in eisdem litteris in forma Brevis  
 contentas incidisse, & incurrisse declarari:  
 & monitorium cum citatione hujusmodi  
 debet parti personaliter præsentari, nec  
 sufficeret copia dimissa domi, aut in mani-  
 bus consanguinei, & familiaris, quia, cum  
 27 agatur de excommunicando, nemo † ex-  
 communicari potest, nisi litteræ monito-  
 riales, & Apostolicæ fuerint ei personali-  
 ter intimatæ. Rota *decis. 2. numer. 52. de re-*  
*script. decis. 1. numer. 4. de ser. & decis. 11. de*  
*sol. & cons. ubique in nov. cum excommu-*

nicationis nulla major poena in Ecclesia  
 Dei reperitur in spiritualibus. *c. corripia-*  
*tur. 24. qu. 3. & Abb. in c. cum dilectus. n. 6.*  
*de his, quæ vi met. ve. cau. fi.*

Intimatione personaliter facta, † adve-  
 niente die præfixo ad comparendum, ac-  
 tor reproducit monitorium, & originales  
 litteras in forma Brevis coram iudice, &  
 demum facit citare adversarium, si com-  
 paruerit, vel ejus procuratorem, & si non  
 comparuerit, nec procuratorem miserit,  
 citatur per audientiam litterarum contra-  
 dictarum more absentium, juxta stylum  
 curiæ ad dicendum contra jura producta,  
 & repetita, & videndum illa admitti, ac  
 jurare testes super illorum recognitione,  
 quatenus opus sit, ad primam diem, qua  
 die elapsa, facit de novo citare partem ad  
 docendum, se paruisse litteris monito-  
 rialibus, & Apostolicis in forma Brevis, pri-  
 mò, pro prima dilatione ad primam diem,  
 vel per totam diem, & adveniente hora  
 causarum, decernitur secunda citatio, que  
 fit ad docendum, se paruisse eisdem litte-  
 ris, secundò, pro secunda dilatione etiam  
 ad primam, vel per totam diem, in quo  
 termino decernitur tertia citatio, ad do-  
 cendum se paruisse dictis litteris. Tertiò,  
 pro tertia dilatione, eaque executâ, ac eod-  
 termino adveniente, decernitur quarta ci-  
 tatio, ad docendum, se paruisse prædictis  
 litteris, quartò, pro quarta dilatione ad  
 eandem diem 21. vel per totam eandem  
 diem, qua elapsa, citatur adversarius ad  
 concludendum, & audiendum sententiam  
 declaratoriam, que profertur, cujus vigo-  
 re pronunciat, adversarium, ob non pa-  
 ritionem litterarum in forma Brevis, &  
 Monitorialium contra ipsum executorum,  
 & in actis reproductarum, excommunica-  
 tionis

tionis sententiam, aliasq; censuras, & pœnas in eisdem litteris Apostolicis, & monitorialibus contentas incidisse, & incurrisse, nisi infra decem dies paruerit, quibus decem diebus elapsis, & non parito, con-  
 27 ceduntur litteræ declaratorie excommunicationis, & si contra Episcopum, suspensionis à divinis, † nec admittitur exceptio  
 28 contra actorem vigore litterarum in forma Brevis prædicti tenoris expediti, nisi excommunicationis, aut irregularitatis, vel, quæ oriuntur ex ventre litterarum ex supra deductis, quæ procedunt etiam in litteris reservationis pensionis, ut infra dicitur, & ita se habet † stylus Romanæ curiæ, qui facit jus. *c. venerabiles de confirm. util. vel inutil. c. ex litteris de const. & ibi Abb. n. 6. & Dec. n. 27. gl. in Clem. 1. §. secus in ver. presenti. de concess. praben. & in Clem. appellanti, in ver. expressas. de appell. Io. Andr. in c. unic. de rer. permut. in 6. & ibidem Franc. & Rota decis. 6. de consuet. in antiq. & omnes in foro ecclesiastico secundum dictum stylum judicare tenentur Gomef. in proom. reg. 9. 2. n. 10. circa fin. vers. ob eam causam, & Rota decis. 1. post med. de fil. presb. in no.*

Fallit tamen regula, quòd nemo possit excommunicari, nisi personaliter monitus, vel citatus, † quando non datur tutus accessus, de quo constare debet per testes deponentes saltem, quòd impossibile, vel non sit tutum, eos in domo citare. *Clem. 1. de iud. Rot. decis. 22. nu. 2. de rescript. in antiq. & Caslad. decis. 2. num. 2. de dol. & contumac.* quia tunc sufficit citatio, & intimatio per edictum, ad hoc, quòd quis possit excommunicari, † & probari debent duo: quòd edictum fuerit appositum in vicinis partibus, & quòd ad notitiam ad-

versarii verisimiliter potuerit pervenire. *Ægid. Bella decis. 188. & Felyn. cap. quoniam frequenter: §. porrò, ut lit. non contest. numero 20.*

31 Exceptio autem excommunicationis † in continenti probata excludit agentem, etiam si in litteris suæ provisionis fuerit appositæ clausula apponi solita: teque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, quia, quamvis, † in excommunicatum cadat titulus beneficii, & ordinis susceptio, ac valeant cuncta, quæ facit in sui essentia, licet non in exercitio. *Staph. de vi, & effect. claus. §. & primo n. 5, & 6.* dicta tamen clausula non prodest excommunicatis propter hæresim, nec illis, qui sunt excommunicati ob non partitionem litterarum executorialium, aut, qui per annum inforduerint in excommunicatione. *Felyn. in capit. Apostolica: in princip. de except.*

32 Imò, quia excommunicatus † rescriptum impetrare non potest, cum ejus impetratio sit nulla *c. 1. de rescript. in 6. & Felyn. in c. fin. num. 2. de except.* illa absolutio operatur, ut rescriptum valeat, nò autè absolvit ab aliqua excommunicatione propter verba in clausula appositæ, ad effectum præsentium dumtaxat, † quia, dictio hujusmodi taxativa firmat validitatem litterarum, ad quæ effectum absolutio fuit cōcessa, & negat, ac excludit omnes alios casus, præter expressos. *l. 2. C. de patr. qui fil. di-*

admittantur ad agendum: *c. intelleximus.*  
*junct. gloss. & ibi Abb. nu. 1. de jud. & c. 1.*  
 25 *de except. in 6.* Hinc refertur, † quòd, cum  
 excommunicatus repellatur ab agendo, si  
 fuerit beneficio, vel alijs bonis ipoliatus, 28  
 ante absolutionem non restituitur. Bar.  
*in l. de pupillo. §. fin. nu. 2. ff. de no op. nunc.* In-  
 noe. *in cap. cum nostris. num. 3. circa fin. vers.*  
*item fatendum, de concess. prab.* Abb. *in d. o.*  
*intelleximus nu. 9. de jud. Ron. cons. 217. Fe-*  
*lyn. in cap. dilectus. il. 1. num. 11. de rescrip.*  
 & Rot. *decis. 26. de sent. & re jud. in antiqu.*

Pro executione litterarum, in forma  
 Brevis, modo præmissis concessarum faci-  
 26 enda debet † iudex executor in eisdem lit-  
 teris nominatus ad partis instantiam, si ali-  
 quis in possessione reperiat, concedere  
 litteras monitoriales, & citatorias contra  
 possessorem cum insertione copiarum ejus-  
 dem Brevis, quarum vigore moneatur pars  
 ad dimittendam actori possessionem libe-  
 ram, vacuum, & expeditam, juxta formam  
 earundem litterarum, citando partem  
 cum termino competenti ad diem certam  
 comparituram, si se gravatam senterit, ad  
 dicendum, & allegandum causam, si quam  
 habet, quare præmissa fieri non debeant,  
 alias videndum se in sententias, censuras, &  
 poenas, in eisdem litteris in forma Brevis  
 contentas incidisse, & incurrisse declarari:  
 & monitorium cum citatione hujusmodi  
 debet parti personaliter præsentari, nec  
 sufficeret copia dimissa domi, aut in mani-  
 bus consanguinei, & familiaris, quia, cum  
 27 agatur de excommunicando, nemo † ex-  
 communicari potest, nisi litteræ monito-  
 riales, & Apostolicæ fuerint ei personali-  
 ter intimatæ. Rota *decis. 2. numer. 52. de re-*  
*script. decis. 1. numer. 4. de ser. & decis. 11. de*  
*sol. & cons. ubique in nov. cum excommu-*

nicationis nulla major poena in Ecclesia  
 Dei reperiat in spiritualibus. *c. corripia-*  
*tur. 24. qu. 3. & Abb. in c. cum dilectus. n. 6.*  
*de his, quæ vi met. ve. cau. fi.*

Intimatione personaliter facta, † adve-  
 niente die præfixo ad comparendum, ac-  
 tor reproducit monitorium, & originales  
 litteras in forma Brevis coram iudice, &  
 demum facit citare adversarium, si com-  
 paruerit, vel ejus procuratorem, & si non  
 comparuerit, nec procuratorem miserit,  
 citatur per audientiam litterarum contra-  
 dictarum more absentium, juxta stylum  
 curiæ ad dicendum contra jura producta,  
 & repetita, & videndum illa admitti, ac  
 jurare testes super illorum recognitione,  
 quatenus opus sit, ad primam diem, qua  
 die elapsa, facit de novo citare partem ad  
 docendum, se paruisse litteris monito-  
 rialibus, & Apostolicis in forma Brevis, pri-  
 mò, pro prima dilatione ad primam diem,  
 vel per totam diem, & adveniente hora  
 causarum, decernitur secunda citatio, que  
 fit ad docendum, se paruisse eisdem litte-  
 ris, secundò, pro secunda dilatione etiam  
 ad primam, vel per totam diem, in quo  
 termino decernitur tertia citatio, ad do-  
 cendum se paruisse dictis litteris. Tertiò,  
 pro tertia dilatione, eaque executâ, ac eod-  
 termino adveniente, decernitur quarta ci-  
 tatio, ad docendum, se paruisse prædictis  
 litteris, quartò, pro quarta dilatione ad  
 eandem diem 21. vel per totam eandem  
 diem, qua elapsa, citatur adversarius ad  
 concludendum, & audiendum sententiam  
 declaratoriam, que profertur, cujus vigo-  
 re pronunciat, adversarium, ob non pa-  
 ritionem litterarum in forma Brevis, &  
 Monitorialium contra ipsum executorum,  
 & in actis reproductarum, excommunica-  
 tionis

tionis sententiam, aliasq; censuras, & pœnas in eisdem litteris Apostolicis, & monitorialibus contentas incidisse, & incurrisse, nisi infra decem dies paruerit, quibus decem diebus elapsis, & non parito, con-  
 27 ceduntur litteræ declaratorie excommunicationis, & si contra Episcopum, suspensionis à divinis, † nec admittitur exceptio  
 contra actorem vigore litterarum in forma Brevis prædicti tenoris expediti, nisi excommunicationis, aut irregularitatis, vel, quæ oriuntur ex ventre litterarum ex supra deductis, quæ procedunt etiam in litteris reservationis pensionis, ut infra dicitur, & ita se habet † stylus Romanæ curiæ, qui facit jus. *c. venerabiles de confirm. util. vel inutil. c. ex litteris de const. & ibi Abb. n. 6. & Dec. n. 27. gl. in Clem. 1. §. secus in ver. presenti. de concess. praben. & in Clem. appellanti. in ver. expressas. de appell. Io. Andr. in c. unic. de rer. permut. in 6. & ibidem Franc. & Rota decis. 6. de consuet. in antiq. & omnes in foro ecclesiastico secundum dictum stylum iudicare tenentur Gomef. in proom. reg. 9. 2. n. 10. circa fin. vers. ob eam causam. & Rota decis. 1. post med. de fil. presb. in no.*

Fallit tamen regula, quòd nemo possit excommunicari, nisi personaliter monitus, vel citatus, † quando non datur tutus accessus, de quo constare debet per testes deponentes saltem, quòd impossibile, vel non sit tutum, eos in domo citare. *Clem. 1. de iud. Rot. decis. 22. nu. 2. de rescript. in antiq. & Caslad. decis. 2. num. 2. de dol. & contumac.* quia tunc sufficit citatio, & intimatio per edictum, ad hoc, quòd quis possit excommunicari, † & probari debent duo: quòd edictum fuerit appositum in vicinis partibus, & quòd ad notitiam ad-

versarii verisimiliter potuerit pervenire. *Ægid. Bella decis. 188. & Felyn. cap. quoniam frequenter: §. porrò, ut lit. non contest. numero 20.*

31 Exceptio autem excommunicationis † in continenti probata excludit agentem, etiam si in litteris suæ provisionis fuerit appositæ clausula apponi solita: teque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, quia, quamvis, † in excommunicatum cadat titulus beneficii, & ordinis susceptio, ac valeant cuncta, quæ facit in sui essentia, licet non in exercitio. *Staph. de vi. & effect. claus. §. & primo n. 5. & 6.* dicta tamen clausula non prodest excommunicatis propter hæresim, nec illis, qui sunt excommunicati ob non partitionem litterarum executorialium, aut, qui per annum inforduerint in excommunicatione. *Felyn. in capit. Apostolica: in princip. de except.*

32 Imò, quia excommunicatus † rescriptum impetrare non potest, cum ejus impetratio sit nulla *c. 1. de rescript. in 6. & Felyn. in c. fin. num. 2. de except.* illa absolutio operatur, ut rescriptum valeat, nò autè absolvit ab aliqua excommunicatione propter verba in clausula appositæ, ad effectum præsentium dumtaxat, † quia, dictio hujusmodi taxativa firmat validitatem litterarum, ad quæ effectum absolutio fuit cōcessa, & negat, ac excludit omnes alios casus, præter expressos. *l. 2. C. de patr. qui fil. di-*

- ſtra Lobauſ. C. de præd. min. c. cum Eccleſia  
Sutrina. S. verum, quonia de cauſ. poſſ. &  
propr. & Bart. in l. 1. ff. ſi quis juridi. non;  
34 obtent. & abſolutio ꝑ ad effectum validi-  
tatis litterarum operatur, ut obtenta abſo-  
lutione ab excommunicatione, illarum vi-  
gore poſſit poſtea beneficium, ſibi colla-  
tum obtinere, quia per abſolutionem re-  
ſtituitur ad omnia. Abb. in c. 1. in princ.  
verſ. item ſi Episcopuſ. de præſcrip. & Felyn.  
in c. cum inter n. 19. de excep.
35. Quamvis enim à ſententia ꝑ declarato-  
ria excommunicationis regulariter poſſit  
appellari. gloſſ. in cap. cupientes. S. in ſuper-  
etiam in verbo privatos, & ibi Franc. Dom.  
Raven. de elect. in 6. Roman. ſing. 21. 3.  
poſt medium. Abbas in c. Parochianos n. 2.  
in fine de ſentent. excommunicationis. & Fe-  
lyn. in c. Rodulphuſ, numero quadrageſimo-  
tertio, de reſcript. à declaratoria tamen da-  
ta, vigore dicti Brevis, appellatio non ad-  
mittitur propter clauſulam, omni, & qua-  
cunque appellatione remota, cum decre-  
to irritanti, & clauſula ſublata, & ear. quæ  
propter generalitatem verborum, omnem  
appellationem comprehendit, & removet,  
ita quòd aliter iudicari non poteſt; Pariſ.  
conſil. 38. num. 4. lib. 4. cum aliis alibi al-  
legatis, ſecus, ubi a deſt clauſula, appella-  
tione poſt poſita compoſcendo, vel appella-  
tione remota ſimpliciter, quæ in litteris A-  
poſtolicis in forma communi ſub plumbò  
36 expeditis apponi ſolet, ꝑ quia illa removet  
tantum frivolam, & in juſtam appell. c.  
ſuper eo. de off. deleg. cap. licet. de off. ord.  
c. paſtorali. in prin. cum gl. in ver. expreſ-  
ſe, de appell. Jal. in l. ſi is. pro quo. num. 5. 4.  
quòd quiſ. jur. & in l. apertiffimi numer.  
18. C. de jud. Lap. alleg. 121. n. 4. verſ.  
item clauſula. Rip. in cap. 1. num. 3. verſ.
- ſed. ſi removeatur. de reſcript. & Maſcard.  
concl. 687. num. 3. de probat.
- 7 In litteris verò Apoſtolicis ꝑ proviſio-  
nis beneficiorum per reſignationem va-  
cantium ſolet apponi clauſula, tu illic at-  
tente circumſpicias; an in reſignatione  
hujusmodi quam nos nullo vitio laborare  
perpendimus, intervenerit dolus, fraus,  
ſimoniam labes, aut aliqua alia illicita pa-  
ctio, vel corruptela, & ideò dubitari  
poteſt, an debeat pro verificatione,  
quòd non intervenerit dolus, fraus nec  
ſimoniam, aut aliqua corruptela, formari  
proceſſus, Nam, aut præceſſit accuſatio,  
inquiſitio, vel ſimplex eſt ſecuta denuncia-  
tio, & tunc Ordinarius litterarum execu-  
tor contra accuſatum, inquiſitum, vel de-  
nunciatum procedere debet, ut ſtatuit Pi-  
uſ V. in conſtitut. 5. Cum primum. S. & ut  
præmiſſorum, de quaſi Bull. Rom. aliàs non;  
38 ꝑ quia quilibet præſumitur bonus. ſi. &  
ibi Abb. num. 5. & Felyn. num. 11. de præ-  
ſumpt. c. 1. & ibi gloſſ. in verb. aſſimare de  
ſcrut. in ord. ſac. l. cum pater. S. rogo ff. de  
leg. 2. ꝑ & dolus non præſumitur. l. me-  
rito. ff. pro ſoc. & Pariſ. conſil. 52. num. 27.  
vol. 4.
- 40 Nam ꝑ renunciatio beneficii ſimoniam  
ca non valet in favorem ejus, cui fit col-  
latio, & tamen non eſt nulla in favorem  
reſignantis, ita quòd juſ adhuc remaneat  
penes ipſum reſignantem, ſed per reſigna-  
tionem reſignans titulum, & poſſeſſio-  
nem beneficii amittit. Rot. deciſ. 4. num.  
4. de renunc. in nov. Gomiel. de inſtr. reſig.  
quaſt. 29. num. 3. Pariſ. conſil. 135. num. 2.  
intantum, quòd reſignans per ſimoniam ꝑ  
non poteſt beneficium reſignatum repe-  
re, nec ille, qui illud per ſimoniam eſt ac-  
ſecutus, retinere. Rebuff. in præxi. benef. de  
ſimon.

Simon. in resignat. num. 2. par. 2. & Inn. inc. cum universorum. post med. de rer. perm. tenet etiam resignatio simoniaca in præjudicium resignantis, si fuerit datum mandatum ad resignandum in favorem Titii, & non aliàs, aliter, nec alio modo, 46  
 42 ¶ quia quamvis clausula, non aliàs, aliter, nec alio modo, habeat verba præcisa, quæ necessitatem important, & inducunt formam, ita quod, nisi illud requisitum interveniat, annullat actum. Paris. cons. 19. n. 17. 18. 19. & 20. volum. 2. tamen vigore resignationis simoniacæ non est beneficiũ resignatorio conferendum, cum ipso fa- 47  
 43 cto, quod quis crimen simoniæ in beneficio committit, sit excommunicatus, c. cum detestabilis. §. statuentes, in extravag. com. de simon. quæ est innovata per conc. Trid. c. 14. de reform. sess. 24. & per Pium 48  
 Quintum d. const. 5. cum primùm §. & ut simoniaca. Unde excommunicato, qui ad obtinenda beneficia est inhabilis, confecti non potest cap. postulasti. de cler. excom. cum aliis supra deductis, nec poterit resignans ad beneficium resignatum redire, quia non utitur juris concessione, sed illud fraudat, clem. uni. & ibi gl. in ver. utentibus. de rer. perm. ex quo delicto beneficium amisit, quia incidit in eandem excommunicationem. & iura disponentia ¶ super 44  
 simoniã, quæ respiciunt salutem animæ, extenduntur, etiam de una persona ad aliam, Abb. in c. ex tenore. n. 6. qui fil. sint leg. & Jas. in l. cum quidam. num. 24. cum pluribus seq. de lib. & posth. & etiam expresse 49  
 est comprehensus, in d. §. & ut simoniacæ ead. §. const.

45 Hinc propterea infertur, ¶ quod beneficia simoniacorum vacant ipso jure, & possunt impetrari, ut tradit Rebuff. de

Simon. in resignat. n. 11. sed regulariter contra simoniacum requiritur sententia privatoria, & ideo litteræ Apostolicæ de conferendo propter simoniam, conceduntur in forma commissaria directe Ordinariis locorum, cum clausula ¶ vocatis vocandis, quæ facit executorem mistum, qui partes iudicis sumere, & juris ordine servato, procedere debet. cap. exhibita. cum glo. 3. post med. & ibi Abb. nu. 6. de jud. Felyn. in c. de cætero. num. 10. de re jud. Paris. consil. 138. n. 6. vol. 4. & Rot. decis. 12. de off. deleg. in no.

Idem, ¶ cum collatio à cognitione causæ dependeat, non potest conferri, nisi post latam sententiam, lapsis decem diebus datis ad appellandum. Rota. decis. 2. in addition. num. 67. de rescrip. in nov. & interim collatio impetrati fieri non potest, ¶ quia licet condemnatus de simonia appellare non possit Felyn. in cap. sicut. il primo. num. 1. de Simon. Marant. Specul. aut. secundum parvam impressionem. de appellat. part. 6. num. 298 dicta conclusio procedit, si notorie constet de crimine simoniæ per partis confessionem, instrumenta, aut alias concludentes, & indubitatas probationes: aliàs lata sententia super probationibus dubiis, admittitur appellatio, & causæ committuntur, etiam in Rota. ut in decis. 6. de accusa. in antiq. d. decis. 2. num. 66. & 67. de rescrip. & decis. 4. post med. de seq. poss. & fruct. in. nov.

Delegata jurisdictione ¶ procedunt etiam Episcopi, sive eorum vicarii in dispensationibus matrimonialibus, quæ quacunque auctoritate concedendæ extra Romanam curiam committuntur Ordinariis illorum, qui eas obtinent, & quæ gratiose conceduntur, suum effectum sortiri



non possunt, nisi prius ab eisdem, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, summarie tantum, & extrajudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subiacere. concil. Trid. cap. 5. de reformat. sess. 22. & decretum illud, quod solet in litteris dispensationum matrimonialium poni, ut nihil muneris, aut præmii, etiam sponte oblatis, accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum est, ut neque Ordinarius ipse, neque vicarius ejus, quidquam profusus, etiam pro mercede laboris, quem in ea re susciperent, capere possint, notarii verò pro examine testium quartam aurei, seu ducati partem licite accipere valent, nec ultra ratione taxæ etiam ab immemorabili tempore, nec ratione sigilli, vel alterius rei, & ita declaravit Greg. Papa XIII. ut in decis. sacri conc. super eo. c. 5. sess. 22. §. cognoscatur, & §. notarii verò, ubi congregatio etiam ita decidit.

50 In commutationibus ¶ ultimarum voluntatum auctoritate Apostolica concessarum, Episcopi eadem auctoritate, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, summarie, & extrajudicialiter cognoscere debent, an in precibus quidquam, tacita veritate, vel suggesta fallitate, fuerit narratum, priusquam commutationes executioni demandentur. conc. Trid. cap. 6. ead. sess. 22.

51 In litteris Apostolicis ¶ informa, si in evidentem, & monitorialibus pro occultis, Apostolica auctoritate concessis, Ordinarii pro illarum executione delegantur, & in omnibus causis, & casibus, tam gratiam, quam justitiam concernentibus, quæ à sede Apostol. Episcopis committuntur,

auctoritate delegata procedunt, ut tot. tit. de off. de leg.

Jurisdictio enim delegati, ubi causæ cognitio requiritur, ¶ per solam citationem perpetratur. c. gratum, & gloss. in cap. relatum. exi. de off. de legat. clem. 2. & ibi glo. in vers. ad partem. & Abb. n. 6. ut lit. pend. sed ad inducendam litis pendentiam non sufficit citationem emanasse, quia requiritur etiam, quòd pervenerit ad partem, ut per eandem gl. & Abb. ubi supr. Felyn. in cap. causam, qua. il. 2. num. 19. de test. & Guido pap. q. 421. num. 2. ¶ & tunc, mortuo delegante, non expirat jurisdictio delegati, quia res non est integra. c. relatum. & cap. licet ext. de off. delegat. alias, mortuo delegante ante citationem, & re integra, regulariter expirat jurisdictio delegati. d. cap. relatum. ubi etiam Abb. num. 6. & cap. licet. de off. deleg.

Propterea, ut expensis parcatur; & ne negotia in omnibus mundi partibus, in quibus delegationes Apostolicæ transmittuntur, differantur, quilibet Papa ¶ crastino die assumptionis suæ ad Summ. Apostolatus apicem, quo Regulas Cancellariæ nūcupatas edit, per peculiarem constitutionem inter alias regulas connumerata, omnes, & singulas à prædecessore suo intra annum ante diem obitus ejus concessas gratiæ, vel justitiæ litteras, temporibus debitis eorum executoribus non præsentatas, omnino revalidat, & in statum pristinum in quo ante fuerant, vel pro quib⁹ erant obtentæ, quoad hoc plenarie restituit, ac decernit per executores prædictos, vel ab eis subdelegandos, perinde ad illarum executionem procedi posse, & debere, ac si executio hujusmodi temporibus prædictis inchoata fuisset,

fuisse, ut in Clementia Papa VIII reg. 9.

55 Debetque citatio delegati fieri cum insertione tenoris rescripti, quia, nisi citatus de sedis Apost. delegatione certioratur, non tenetur comparere. c. cum in iure, de off. deleg. Innoc. in c. praterea, nu. 1. & ibi

56 Holt. de dilat. utrum verò delegatio transeat ad successorem, est distinguendum quia, aut est facta Dignitati, aut nomine proprio expresso, primo casu, delegatio facta Dignitati transit ad successorem in Dignitate, si verò est facta proprio nomine in litteris delegationis expresso, tunc non transit ad successorem in Dignitate. c. quoniam Abb. & ibi glo. in ver. substitutum, & Abb. n. 3. & 7. de off. deleg. Delegatus enim Papæ, vel alterius Principis habet privilegium à lege, ut possit subdelegare. c. pastoralis ubi etiam Abb. nu. 1. eod. tit. &

57 l. à judi. C. de jud. & est ratio, quia in causa delegata delegatus est major quocunque Ordinatio. l. fin. § pen. in ff. de dama. inf. cap. sane. il. 2. de off. deleg. & cap. pastoralis. de off. Ord. cum Ordinatus possit multò fortius delegatus Papæ, vel principis, potest subdelegare, & pluribus casibus ampliatur, & limitatur dicta regula, ut per Felyn. in c. super quest. n. 12. & 13. ubi quando subdeleg. possit etiam subdelegare de off. deleg. & Abb. in c. cum Bertold. nu. 25. de re. judic.

Delegatam jurisdictionem à lege habent Episcopi in pluribus casibus: Et 59 primò, si Abbates negligentes fuerint in habenda lectione sacræ scripturæ, aut in monasterijs monachorum, ubi commode id fieri potest, si nullus, cui lectio quoque assignata fuerit, magister erit electus, Episcopi & locorum uti Sedis Apostolicæ de-

legati, eos ad id opportunis remedijs compellere possunt. cap. 2. de magister. conc. Trid. cap. 1. vers. qua in re. de reform. sess. 5. & sacra cong. conc. super eo. c. 1. in decis. sub. tit. Burgen.

61 Secundo, contra prædicatores errores, aut scandala disseminantes in populum, etiam si in monasterijs suorum, aut aliorum ordinum prædicent, & si hæreses prædicaverint, contra eos secundum juris dispositionem, aut loci consuetudinem, etiam si prædicatores ipsi generali, vel speciali privilegio exemptos esse prætendant, Episcopi auctoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ delegati, procedere possunt. conc. Trid. c. 2. vers. si verò, quod absit. de reform. ead. sess. 5.

62 Tertio, ne parochiales ecclesiæ, aut alia beneficia personalem residentiam requiruntia suis debitis defraudentur obsequijs, indultis, & dispensationibus de non residendo minime obstantibus, officium est Episcoporum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatorum, providere, ut per deputatorem idoneorum vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, animarum cura nullatenus negligatur, quocunque privilegio, aut exemptione, non obstante cap. cum ex eo. §. porro. de elec. in 6. Conc. Trid. in c. 2. sess. 6. de reform. & sess. 7. c. 5. & c. 7.

63 Quarto, quia nemo secularis clericus, aut cuiusvis ordinis regularis, extra monasterium degens, etiam sui ordinis privilegij prætextu, tutus esse potest, quominus, si deliquerit, ab Episcopo loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones, visitari, puniri, & corrigi valeat. concil. Trident. c. 3. ead. sess. 6. c. 4. de refor. sess. 14.

Bb 3 & sacra

& sacra congrez. concil. super c. 14, sess. 7, in decis. sub tit. Cremonen.

64 Quintò, & capitula cathedralium, & aliarum majorum ecclesiarum, illorumque personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligant auctores, non etiam successores, tueri se possunt, quominus à suis Episcopis, & alijs majoribus Prælati per se ipsos solos, vel illis, quibus eis videbitur, adjunctis, juxta canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica possint concil. Trid. c. 4. de reform. sess. 6. & c. 6. in princ. de reform. sess. 25. & ibi congr. sac. conc.

65 Sextò in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum contra clericos seculares & regulares extra monasteria degentes quomodolibet exemptos, etiam si certum judicem à Sede Apostolica deputatum in partibus habeant, & etiam in alijs, si ipsum judicem non habeant, Episcopi, tanquam in dictis causis à Sede Apostolica delegati, procedere, causasque cognoscere, & decidere, & ipsos ad solvendum debitum cogere, & compellere possunt, privilegijs, & exemptionibus conservatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstan. ad formam. c. 1. de privil. in 6. Quod concil. Trid. innovat. ut c. 14. de reform. sess. 7. & congregat. conc. ibi sub tit. Cremonen. in princ. & s. habet etiam locum.

Septimò, tanquam Sedis Apostol. delegati, Episcopi ꝑ de subreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolute ali-cujus publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœ-næ, ad quem criminosis per eum condem-

natus fuerat, falsis precibus impetratur, etiam summarie cognoscere possunt, & si per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem, obtentam esse legitime constiterit, admitti non debet, conc. Trid. c. 5. de reform. sess. 13. quia falsus precator debet carere impetratis, cap. super litteris. & cap. cum dilecta. de reform.

67 Octavò Episcopi ꝑ tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in ecclesijs, tam cathedralibus, quàm collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, ac quorumcunque preventuum, & obventionum, tam dignitatum, quàm canonicatum, personatum, portionum, & officiorum, separare debent, & in distributiones quotidianas convertere, quæ inter dignitates obtinentes, & ceteros divinis interessentes proportionabiliter, juxta divisionem ab Episcopo in ipsa prima fructuum deductione faciendam, dividantur, salvistamen consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non servientes, nihil, vel minus tertia parte percipiunt, quibuscunque in contrarium facientibus, non obstantibus, ut in conc. Trident. cap. 3. de reform. sess. 21.

68 Nondè Episcopi ꝑ etiam, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, non omnibus ecclesijs parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita est numerosus, ut unus rector ecclesiasticis sacramentis ministrandis, & cultui divino peragendo, sufficere non valeat, rectores, vel alios, ad quos pertinet, cogere possunt, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda, & cultum divinum celebrandum ꝑ in ijs verò, in quibus oblo-

corum

eorum distantiam, siue difficultatem parochiani, siue magno incommodo ad percipienda sacramenta, & divina officia audienda accedere non possunt, novas parochias, etiam in vitiis rectoribus, juxta formam, cap. ad audientiam de Eccles. edific. constituere possunt, concil. Trid. cap. 4. de reform. ead. sess. 21. & ibi Congr. sac. concil. quod habet locum, etiam si essent subiectæ regularibus, ut in decis. sub. tit. Mediolanen. & facit, cap. & temporis, 16. quest. 1. 71

Illis autem sacerdotibus, qui de novo erant ecclesijs noviter erectis præficiendi, competens portio, arbitrio Episc. ex fructibus ad ecclesiam matricem quomodocunque pertinentibus, debet assignari; & si necesse fuerit, populus compelli potest ad ea subministranda, quæ ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam sufficiant, eod. c. 4. §. illis autem, & d. c. ad audientiam, de Eccl. edific.

70 Decimo, ut etiam ¶ ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conservetur, Episcopi etiam tanquam Sedis Apost. delegati, juxta formam juris, citra tamen præjudicium obtineati- 72

um, uniones perpetuas quarumcunque ecclesiarum parochialium, & baptismalium, ac aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & in cæteris casibus a jure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, & quacunque affecta, quæ 73

uniones revocari, nec infringi queant, factæ possunt, ut in cap. 13. sess. 24. de reform. non tamen possunt uniri parochiales Abbatij, & dignitatibus, & a 40. annis factæ ab Ordinarijs sunt examinandæ, ut d. c. 13.

74 ita per congreg. sacri concilij fuit deci-

sum super eod. cap. 13. sub. tit. Pertusen. & Ellen. nec aliqua pars fructuum uniri potest ut ibi sub titulo Lacinan. neque, si omnes, ad quos spectat, consentirent, ut ibi sub titulo Perus Regularibus autem, nec parochiales, neque alia beneficia simplicia uniri possunt, ut ibid. sub eod. tit. Perus. & facit, cap. unio, 10. quest. 3. cap. & temporis, cum sequ. 16. quest. 1. cap. sicut unire, extra de excess. Pralat. & c. 1. de rer. perm. in 6.

Undecimo eadem auctoritate ¶ Episcopi, uti Sedis Apost. delegati, illiteratis, & imperitis, si alias honestæ vitæ sint, coadjutores, aut vicarios ad tempus deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possunt, quacunque appellatione, & exceptione remota, eosque, qui turpiter, aut scandalose vivunt, postquam præmoniti fuerint, coercere, & castigare, & si adhuc in sua nequitia incorrigibiles perseveraverint, eos beneficijs, juxta sacrorum canonum constitutiones, exceptione, & appellatione quacunque remota, privare possunt, c. 6. de reform. sess. 21.

72 ¶ Illiterati enim, imperiti, & scandalosi non placent in Ecclesia Dei, cap. litteratos, 36. dist. cap. ignorantia, 28. dist. cap. quia frater, 7. quest. 1. cap. nisi cum pridem, de renunc. & cap. cum exco. de elect. in 6.

Duodecimo Episcopi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, ¶ translatæ possunt beneficia simplicia, etiam juris patronatus ex ecclesijs, quæ vetustate, vel aliâ collapsæ sunt, & ob eorum inopiam nequeunt restaurari, vocatisijs quorum interest, in matrices, aut alias ecclesias locorum eorundem, seu vicinorum, eorum arbitrio, atque in eisdem ecclesijs altaria, vel capel-

capellas ſub eiſdem invocationibus erigere, vel cum omnibus eorum emolumentis, & oneribus transferre, & pari modo parochialibus juſtopatronatus providere, quæ, ſi nimia egeſtate laborent, ad matrices, ſeu vicinioreſ eccleſiâs transferre debent, & Eccleſiâs dirutas in profanos uſus non ſordidos, erecta tamen cruce, convertere poſſunt, concil. Trident. cap. 7: de reform. ſeſſ. 21: & congreg. conc. ſuper eod. c. 7: ſub tit. Marſican. onus enim miſſarum in matricem eccleſiam eſt transferendum, ut ibid. ſub titulo Tudertin. quæ facultas competit etiam vicario generali, dummodo ad hoc habeat ſpecialem facultatem, 75 ut ſuper eodem cap. in ver. transferantur, fuit deciſum.

74 Decimo tertio commendata ꝛ monaſteria, etiam Abbatia, Prioratus, & Præpoſitura nuncupata, in quibus non vigeat regularis obſervantia, nec non beneficia, tam curata, quàm non curata, ſecularia, & regularia, qualitercunque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, annis ſingulis viſitari poſſunt, & congruis remedijs, etiam per fructuum ſequeſtrationem, quæ renovatione, aut reſtauratione indigent, ut reſiciantur, & reſtaurentur, & quod cura animarum, ſi qua illis, vel eorum annexis imminet, & alia debita obſequia exerceantur, curare debent Et quibus vigeat regularis obſervantia, prævia monitione ſuperioribus facta, ſi intra ſex meſes eos non viſitaverint, vel correxerint, tunc iſdem Episcopis, etiam, ut Sedis Apoſtolicæ delegati, eodem viſitare, & corrigere poſſunt, pro ut ipſi ſuperiores, regulares poſſent, quibuscunque appellationibus, privilegijs, & exemptionibus penitus remotis, & non ob-

ſtan. ut in cap. 8. de reform. ead. ſeſſ. 21. cap. 7. de reform. ſeſſ. 8. cap. 26. de regul. & monial. ſeſſ. 25. & cap. decernimus, 10. quaſt. 1. & eandem etiam in eccleſijs ſecularibus, quæ nullius diœceſis eſſe dicuntur, vicinioreſ Episcopis habent auctoritatem, c. 9. de reform. ſeſſ. 24. & hoc caſu Episcopus vicinior habens ex d. c. facultatem eccleſiam parochialem nullius diœceſis viſitandi, habet etiam facultatem emendandi, corrigendi, & puniendi, tam capita, quàm membra ex quavis cauſa, ut in deciſ. ſacr. congreg. ſuper eod. cap. 9. ſub tit. Sarſinaten. Marſican.

Decimo quarto omnia, ꝛ quæ ad avaritiam, & ad irreverentiam pertinent in miſſis celebrandis cum cantu laſcivo, aut in quo aliquid impurum miſceatur, omnes actiones ſeculares, vana, atque profana colloquia, deambulationes, ſtrepitus, & clamores, qui in eccleſijs fiunt, ut domus Dei vere domus orationis eſſe videatur, ac dici poſſit, & ne ſuperſtitioni aliquis locus detur, neve ſacerdotes alijs, quam debitjs horis, celebrent, ac ne ritus alios, aut alias ceremonias, & preces in miſſarum celebratione adhibeant, præter eas quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & laudabili uſu receptæ fuerunt, neve in privatis domibus, aut extra eccleſiâs celebretur, Episcopis, ut Sedis Apoſtolicæ delegati, prohibere, corrigere, ſtatuerè, atque ad ea futuris eccleſiaſticis, alijsque pœnis, quibuscunque non obſtantibus, in violatè ſervanda fidelem populum compellere debent, ut in decr. de obſer. & evit. in celebrat. ſeſſ. 22. c. ſicut non alij cum ſeq. cap. hic ergo, c. nullus præbyter, & c. clericos, de conſecr. diſt. 1. & cap. manus, 1. qu. 1.

Decimo quinto cum ꝛ ex notariorum imperi-

imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur, Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, quoscumque notarios, etiam si Apostolica, imperiali, aut regia auctoritate creati fuerint, examinatione adhibita, poterunt eorum scientiã scrutari, illisque non idoneis repertis, aut quodocunque in officio delinquentibus, officii ejus in negotiis, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus, exercendi usum perpetuò, aut ad tempus prohibere possunt, appellatione remota; Concil. Trident. de reform. sess. 22. cap. 10.

77 Decimosexto in omnibus ¶ iis, quæ ad visitationem, & morum correctionem subditorum suorum spectant, Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, habent facultatem, & jurisdictionem ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi juxta canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua, pro subditorum emendatione, ac diocesis suæ utilitate, necessaria videbuntur; In his autem, ubi de visitatione, aut morum correctione agitur, omni, & quacunque appellatione, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam interpolata, remota, quæ executionem ullo modo impedire, aut suspendere possit, concil. Trid. in cap. 10. de reform. sess. 24. dummodo Episcopi procedant sine processu, & sine scriptis, etiam carcerando, & carce-

servandis, procedat, non habet locum dictum cap. 1. nec cap. 10. sed à sententia definitiva tantum admittitur appellatio, quæ suspendit judicatum, ut per eand. sac. congreg. super eod. c. 1. decis. sub titul. Sarnen. ut etiam suspenditur sententia lata super privatione beneficii, & suspensione à divinis per annum, ut ibi sub tit. Andrien.

78 Decimoséptimò contra ¶ Protonotarios Apostolicos, Comites palatinos, capellanos regios, & alios privilegiatos Episcopi, etiam, tanquam Sedis Apost. delegati, procedunt, exceptis tamen iis, qui hospitalibus, monasteriis, & militiis privilegiatis aëtu serviunt, & intra eorum septa, & domos resident, subque eorum obedientia vivunt, sive iis, qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de quo Ordinario constare debet, non obstantibus privilegiis etiam S. Joannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum, ac Eugenianæ constitutionis favore residentium in curia Romana editæ, quoad eos, qui beneficia ecclesiastica obtinent, qui ratione eorundem Ordinariis locorum sunt subjecti, concil. Tridentin. cap. 11. de reform. ead. sess. 24. cap. 3. sess. 6. cap. 4. sess. 14. & cap. 14. de reform. sess. 25. cap. cum capella de priv. l. cap. divina, in extravag. com. eod. tit.

79 Decimooctavo ad tollendas ¶ pravas consuetudines, & abusus, qui electionibus, præsentationibus, nominationibus, institutionibus, collationibus, & possessionum beneficiorum traditione, pro quibus pecuniæ solvebantur, non sine simoniæ incurſu, cap. de regularibus, cap. nobis, & tot. tit. ext. de simo. Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, de subreptione, & obreptione eorundem statuto-

rum, constitutionum, & consuetudinum, ac de defectu intentionis ejusdem Sedis Apostolicæ cognoscere possunt, *cap. 14. de refor. sess. 24.*

80 Decimononò in ¶ omnibus monasteriis monialium Episcopis non subjectis Sedis Apostolicæ auctoritate, Episcopi clausuram visitare possunt, & ubi clausura violata fuerit, ut restituatur, ubi verò fuerit inviolata, ut conseruetur, debent procurare, inobedientes, & contradictores per censuras ecclesiasticas, aliatq; pœnas, quacuncq; appellatione postposita, compescendo. concil. Tridentin. *in cap. 5. sess. 25. de regul. & monial. & cap. 1. de statu reg. in 6.*

81 Vigesimo monasteria, ¶ quæ sub immediata Sedis Apostol. protectione, ac directione regi consueverunt, tenentur quolibet triennio se in congregationem redigere, ibique certas regulares personas deputare ad formam *capit. in singulis de statu monach.*

Quòd si in his negligentes fuerint, Metropolitanus eorum negligentia tanquam

Sedis Apostolicæ delegatus, supplere potest, & si, Metropolitanò instante, satisfacere non curaverint Episcopis in quorum diocœsibus monasteria sunt sita, tanquam Sedis Apost. delegatis, subduntur, *ut c. 8. de reg. & monial. ead. sess. 25.* in pœnam negligentium observantiam regulæ, quam servare tenentur, *ut in cap. exiit, de verb. signific. in 6. & in clement. 1. eod. titulo.*

Vigesimo primò possunt ¶ etiam Episcopi ex dispositione sacri concilii Tridentini *cap. 8. de reform. sess. 22.* tanquam Sedis Apostolicæ delegati, legatarios cogere ad soluendum legata relicta à testatoribus, juxta formam dicti *cap. 8.* etiam, si sint officiales sanctæ Inquisitionis, & ob id exempti à jurisdictione Ordinariorum, vel professores in aliqua Universitate ratione litterarum conservatoriarum, quæ eximunt à jurisdictione ordinaria, non autem à delegata à Sede Apostolica, ut per sac. congreg. fuit decisum super eodem, *cap. 8. in decis. sub titulo. Patavina, & in 9. consuetudine etiam.*

## DE COLLATIONE BENEFICIORVM

### Cap. III.

#### S V M M A R I V M.

1 Collatio beneficiorum de jure communi Episcopis competit, quocunque tempore vacent.

2 Collatio beneficiorum regulariter hodie

Episcopis in quatuor duntaxat mensibus spectat.

3 Collatio beneficiorum vigore alternativa ad Episcopos in sex mensibus est concessa.

4 Al-